

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YAZMA ETKİNLİKLERİNE ÖĞRENCİLERİN BAKIŞI (BOSNA HERSEK ÖRNEĞİ)

ÖZET

Bu çalışmanın amacını, Bosna Hersek'te yabancı dil olarak öğretilen Türkçenin yazma etkinliği bakımından incelenmesi ve bu etkinliklere öğrencilerin bakışı oluşturmaktadır. Birey dili kullandığı ölçüde öğrenir. Dil öğretiminde dili kullanma yazılı ve sözlü olarak gerçekleşmektedir. Dil öğreniminin içe dönük okuma ve dinleme ile dışa dönük konuşma ve yazma etkinlikleri temel becerilerdir. Bu beceriler içerisinde yazma becerisi önemli bir yer tutmaktadır. Yazma becerisinin dil öğreniminde motivasyona; duyuşsal, bilişsel ve psikomotor düzeylere etkisi bulunmaktadır. Yapılan bu çalışmada Bosna Hersek'te bulunan ortaöğretim seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma becerisi hakkındaki görüş, düşünce ve tutumları tespit edilmiştir. Araştırma için 161 öğrenciye likert ölçekli ve açık uçlu sorular sorularak anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS(21.0) programına girilerek değerlendirilmiş ve analiz edilmiştir. Araştırma verileri Bosna Hersekli öğrencilerin yazma becerisine yönelik etkinlikleri özellikle bilişsel ve duyuşsal bakımdan önemli bulduklarını ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancılara Türkçe öğretimi, yazma becerisi, yazma etkinlikleri, bilişsel ve duyuşsal düzey.*

Try To Examine To Writing Effectiveness Of Turkish Language Teaching As A Second Language In Bosnia And Herzegovina and To Get Some Perspective Of Students

Abstract

The main purpose of this study, try to examine to writing effectiveness of Turkish language which is teaching in Bosnia and Herzegovina (B&H) and to get some perspective of students about these events. Individuals can learn languages when they use the measure of it. There are few kinds of factors about the teaching of languages. These factors are, writing and speaking. However, the writing factor is one the most important. In this teaching of languages there is internal factors which are reading and listening and there are external factors which are speaking and writing. This factor can effect and develop the students in a motivational, affective, cognitive and psychomotor. In this study try to analysis the writing skills, idea and perspective of the students who learn Turkish languages in Bosnia and Herzegovina. In this research, Likert Scale survey was used to 161 Bosnian students. In that approach I used SPSS (21.0) software program to get the result of the analysis. According to result of this research, to get information about how is the perspective of the students about the writing skills.

Key Words: *Teaching Turkish to Foreigners, Writing Skills, Writing Activities, Bosnia and Herzegovina, Learning of Second Language.*

Giriş

İnsanlar ekonomik, siyasi ve dini sebeplerden dolayı başka dilleri öğrenme veya öğretme çabasına girişmişlerdir. Türkçe dünyada en çok konuşulan beşinci dil konumundadır (Akalin, 2005: 1). Teknolojinin ve bilginin hızla yayılmasıyla bilgiye ulaşma imkânları da gelişmektedir. Bu hızlı gelişim ve değişim ikinci dile olan ihtiyacı kat kat artırmıştır. Türkçe de dünyanın birçok noktasında ikinci bir dil olarak öğrenilmektedir (Çakmak, 2014:169).

Dil, bir toplumun kültürünü de içinde barındırır. Sözlü ve yazılı olarak değişim-gelişim gösteren dil, nesilden nesile aktarılır. Aksan (1999)'a göre *“dil, sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü bir düzendir; düşünme ve düşünülene aktarma dizgesidir.”*

Dil, dört temel beceri olarak kabul edilen dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dil öğretilirken bu dört temel becerinin birlikte öğretilmesi gerekir (Demirel, 2010: 29).

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde de anadil ediniminde olduğu gibi dil becerilerinin öğreniminde belirli bir sıranın izlenilmesi gerekmektedir. Birey önce duymalı, sonra konuşmalı, daha sonra okuma ve yazma becerisini kazanmalıdır. Sınıf içi alıştırmalarda bu dört temel beceri birlikte kullanılmalıdır (Ünsal, 2008: 47). Yazma becerisi diğer dil becerilerine oranla dilin daha somut halidir. Bireyin hedef dildeki duygu ve düşüncelerinin ortaya çıkmasındaki yollardan biri de yazma etkinlikleridir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bireyin Türkçeyi, Türkçenin dil özelliklerini, yapısını ve planını ne kadar öğrendiği yazma etkinlikleri sayesinde somut olarak görülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretilirken özellikle yazma becerisinde bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunlar şöyle

sıralanabilir: test usulü sınav yapılması, yazmaya ayrılan sürenin kısa olması, öğrencilerin kelime düzeyi, öğretmenden kaynaklanan sorunlar, bazı değerlendirme yanlışları, öğrencinin hazır bulunuşluluk düzeylerinin arka plana atılması, programın yetersizliği vb. gibi sorunlar sıralanmaktadır (Toğa ve Ünlü, 2013: 1287).

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde dili öğrenecek bireyin tutum ve fedakârlığının yanında, yazma eğitimini veren öğreticinin de dilbilgisi, söylem, iletişim ve kültürel yeterliliğe ulaşmış olması gerekmektedir (Tiryaki, 2013: 39). Yazma etkinliklerinde öğrenciyi aktif hale getirecek sorumluluğun çoğu Türkçe öğretmenine düşmektedir. Öğretmenin sorumluluk alması düzenli düşünme ve yazma alışkanlığını geliştirerek öğrencinin daha verimli bir çalışma ortaya koymasını sağlayabilir (Sever, 2004: 25).

Yazmayı öğrenme, yazılı olarak iletişim kurmayı öğrenme demektir. Yazıda kullanılan dil daha düzenlidir. Yazılı anlatımın oldukça gelişmiş bir sözdizimi ve çok zengin söz dağarcığı bulunmaktadır. Eşanlamlı kelimeler, günlük kullanımda kullanım sıklığı az olan sözcükler, metin oluşturma esnasında göz önünde bulundurulmaktadır (Günay, 2007: 37). Bu yüzden yazma becerisi gelişmiş bir birey, bu beceriyi geliştirememiş bireye göre dili daha bilinçli ve doğru kullanır.

Eskiden yazma çalışmaları sadece Dilbilgisi-Çeviri, Kulak-Dil, İşitsel-Görsel, Bilişsel yaklaşım gibi dil öğretim yöntemlerine bağlı dilbilgisi öğretimini pekiştirmek için yapılan alıştırma ve örneklere bağlı bulunmaktaydı. Bu çalışmaların yazma öğretimine pek katkısı bulunmamakla birlikte, gelecekteki dil ihtiyaçlarına da hiçbir bakımdan doğrudan cevap vermemekteydi (Cornaire ve Raymond'dan aktaran Ünsal, 2008: 48). Günümüzde ise yazma eğitimi dilbilgisel konuları kavratmakla birlikte düşünce ve anlatma yeteneğini de geliştirme odaklı çalışmalardan oluşmaktadır. Bu sayede dili öğrenen birey serbest bir üretim yapma imkânını bulmaktadır. Bu imkan ile birlikte iletişimci yaklaşım yöntemi de gerçekleşmiş olur.

Çakır (2010)'a göre yazma becerisinin hedefleri içerisinde aşağıdaki hususlar olmalıdır:

- Öğrenme sürecini kontrol etmek
- Öğrencilerin seviyelerini belirlemek
- Öğretilen yapıların veya kelimelerin pekiştirilmesi
- Dil yanlışlarının görülmesi
- Noktalama işaretlerinin öğretimi
- Diğer becerilerin kavratılması
- Dil yetilerini geliştirmek
- Yaratıcı düşünmeyi sağlamak
- Öğrenilen konuların kısa dönem bellekten uzun dönemli belleğe aktarmak
- Öğrencilere uygulama imkânı sağlamak

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yukarıdaki hedefleri iyi özümsemesi ve bu hedefler doğrultusunda yazma çalışmaları yaptırmaları gerekmektedir.

1. Yöntem

Yapılan bu araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu çerçevede araştırmada anket uygulanmıştır. Anket, literatür taranarak konunun uzmanlarıyla görüşülerek ve pilot uygulama yapılarak yapılandırılmıştır. Anketin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış, elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm katılımcıların demografik bilgilerini soran sorulardan oluşmuştur. İkinci bölüm ise anketin amacını oluşturan ve anketin ana sorularını barındıran bölümdür. Bu bölümde likert ölçekli ve açık uçlu sorular bulunmaktadır.

Anket ilk olarak pilot uygulamaya tabi tutulduktan sonra geçerlik çalışması yapılarak sorular üzerinde gerekli düzenlemelerle son hali verilerek uygulanmıştır.

Çalışma ölçeğinin güvenilirliği için yapılan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları değeri ,728 çıkmıştır. Alfa katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirlik değeri $,60 \leq \alpha < ,80$ arasında ise bu yapılan ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Tablo 1’de ise soruların kendi içerisindeki güvenilirlik değerleri bulunmaktadır. Belirlenen tüm sorulara bakıldığında da Cronbach Alpha değerinin ,7’nin üzerinde olduğu görülmektedir. Bu sonuç soruların güvenilir olduğunun göstergesidir.

Tablo 1. Soruların Cronbach Alpha Değerleri

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Cümle Kurmada Zorlanırım.	,725
Y.D.T.Ö'de Yazma Etkinlikleri Türkçe Bilgimin Artmasını Sağlar.	,720
Y.D.T.Ö'de Yazma Etkinliklerinde Sözlük Kullanmaya İhtiyaç Duyarım.	,727
Y.D.T.Ö'de Yazma Etkinliklerinde Öğretmenin Yönlendirmesine Önem Veririm.	,724
Y.D.T.Ö'de Yazma Etkinlikleri Türkçe'yi Doğru, Güzel Ve Etkili Kullanmama Yardımcı Olur.	,720
Y.D.T.Ö'de Yazılarımın Beğenilmesi Beni Memnun Eder.	,721
Y.D.T.Ö'de Güncel Konularda Yazma Etkinlikleri Yapılmalıdır.	,716
Y.D.T.Ö'de Yazma İletişimin En Önemli Yoludur.	,723
Y.D.T.Ö'de Yazma Etkinlikleri Eleştirel Düşüncemi Geliştirir.	,718
Y.D.T.Ö'de Elektronik Aygıtlarda Yazmak Beni Motive Eder.	,738

---

2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Bosna Hersek’te yaşayan ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerden oluşmaktadır. Bu bireyler A2 ve B1 seviyelerinde Türkçe bilen ortaöğretim öğrencileridir. Bu öğrenciler lise 2. ve lise 4. sınıflarında okumaktadır. İkinci ve dördüncü sınıfların örneklem grubu olarak alınmasının sebebi yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bu öğrencilerle daha fazla yazma becerisine yönelik etkinlik yapılmasındandır.

Tablo 2. Sınıf Dağılımı

Sınıf	Kişi Sayısı	%
2	70	43,5
4	91	56,5
Toplam	161	100,0

Tablo 2’de görüldüğü gibi bu çalışmaya katılan toplam öğrenci sayısı 161’dir. Bu 161 öğrenciden 91’i (%56,5) lise dördüncü sınıf; 70’i (%43,5) ise lise ikinci sınıf öğrencisidir.

3. Amaç

Bu çalışmanın amacı, Bosna Hersek’te yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma etkinliklerine karşı tutumlarını tespit etmektir. Yapılan ankete verilen cevapların analizinden sonra, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin yazma etkinliklerinde daha başarılı olmalarını sağlayacak önerilerden oluşmaktadır.

4. Sınırlılıklar

Bu çalışmada konu, Bosna Hersek’te bulunan ve ortaöğretim seviyesinde Türkçe öğrenen 161 öğrencinin, yazma etkinliği bakımından incelenmesi ve bu etkinliklere öğrencilerin bakışı ile sınırlandırılmıştır. Bunun dışındaki sınırlılıklar şöyledir:

- a. Araştırmada 2015-2016 öğretim yılı baz alınmıştır.
- b. Elde edilen bilgiler tarafımızca hazırlanmış anket formundan seçtiğimiz likert ölçekli sorular ve 1 adet açık uçlu soruyla sınırlandırılmıştır.

5. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde anket sonucunda elde edilen veriler SPSS programına girilmiş, çözümlenmiş ve analiz edilip yorumlanmıştır. Anketin amacına yönelik soruları cevaplama 5’li Likert tipi ölçekten yararlanılmıştır. Bu ölçek (1=Kesinlikle Katılmıyorum;

2=Katılmıyorum; 3=Kararsızım; 4=Katılıyorum; 5=Kesinlikle Katılıyorum) beş seçenekten oluşmaktadır.

Aşağıdaki ilk iki tabloda ankete katılan bireylerin demografik (kişisel) sorulara verdiği cevaplar ve bunların analizleri bulunmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Yaş Aralığı

Yaş	Frekans	%
15,00	51	31,7
16,00	19	11,8
17,00	11	6,8
18,00	77	47,8
19,00	2	1,2
20,00	1	,6
Toplam	161	100,0

Tablo 3'e göre yaş aralığı incelendiğinde; ankete katılanlardan 51'i 15 yaşında, 19'u 16 yaşında, 11'i 17 yaşında, 77'si 18 yaşında, 2'si 19 yaşında ve 1 öğrenci de 20 yaşındaki bireylerden oluşmaktadır. Yaş aralığına yüzdeler olarak bakıldığında ise; ankete katılanların %47,8'ini 18 yaşındaki katılımcılar, %31,7'sini 15 yaşındaki katılımcılar, geri kalan yüzdeler kısmı ise 19-20 yaş aralığındaki katılımcılar oluşturmaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyeti

Cinsiyet	Frekans	%
Erkek	81	50,3
Kız	80	49,7
Toplam	161	100,0

Tablo 4'te katılımcıların cinsiyetine bakıldığında, erkek öğrenci sayısı 81, kız öğrenci sayısı 80'dir. Cinsiyete yüzdeler olarak bakıldığında ise erkek öğrenciler anketin %50,3'lik kısmını, kız öğrenciler ise %49,57'lik kısmını oluşturmaktadır. Bu sonuçtan da

anlaşıldığı üzere, erkek öğrenci sayısının kız öğrenci sayısına göre çok az bir farkla fazla olduğu görölmektedir.

Aşağıdaki tablolarda anketin asıl amacını oluşturan sorular ve bu sorularla ilgili verilerin analizleri bulunmaktadır.

Tablo 5. Yabancı Dil Türkçe Öğretiminde Yazma Etkinlikleri Türkçe Bilgimin Artmasını Sağlar

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	5,0
Katılmıyorum	18	11,2
Kararsızım	19	11,8
Katılıyorum	55	34,2
Kesinlikle Katılıyorum	61	37,9
Toplam	161	100,0

Tablo 5'e bakıldığında *yazma etkinlikleri Türkçe bilgimin artmasını sağlar* sorusuna ankete katılanlardan, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum diyenlerin oranı %72,1'dir. Kararsızım diyenlerin oranını da %11,8 olarak çıkmıştır. Kararsızım diyenlerin yarısını da yazma etkinlikleri Türkçe bilgimin artmasını sağlar görüşünü kabul ettiğini düşünürsek bu oran %77,6 olarak epey yüksek çıkmıştır. Gündüz (2003)'e göre Yazma becerisi, gizlerin çözümlenmesidir, hayatı anlamak için çıkılan bir yoldur, dünya ekseninde farklı hayat keşfetmektir, başka insanların kültürünü kazanmaktır. Yazma etkinlikleri sık sık sözcük dağarcığının kontrol edilmesini, söz dizim kurallarının gözden geçirilmesini gerekli kıldığından hedef dille ilgili bilgilerin pratiğe dayalı bir tekrarı niteliği taşımaktadır. Yazarken bilmediğimiz sözcüklere bakılacağından, söz diziminde kuralları yeniden gözden geçirileceğinden hedef dille ilgili bilgiler de artacaktır. Yazma etkinlikleri, bireyde bilgilerin akılda kalma oranını artırır ve bilişsel düzeyin aktifliğini sağlayacaktır.

Tablo 6. Y.D.T.Ö'de Yazma Etkinliklerinde Sözlük Kullanmaya İhtiyaç Duyarım

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	14	8,7
Katılmıyorum	24	14,9
Kararsızım	20	12,4
Katılıyorum	52	32,3
Kesinlikle Katılıyorum	51	31,7
Toplam	161	100,0

Tablo 6'ya bakıldığında yazma etkinliklerinde sözlük kullanmaya ihtiyaç duyanların oranına bakıldığında bu oran %64'tür. Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlere özellikle yazma becerisinin gelişiminde ilk etapta sözlük kullanımına izin verilmeli ve bireyin sözcük seçimi ve o sözcüğün cümle içerisinde kullanımı öğretici tarafından kontrol edilerek gerekli uyarılarda bulunulmalıdır. Bu, dili öğrenen öğrencinin özgüvenini geliştirecektir ve dili daha çabuk öğrenmesini sağlayacaktır.

Birey, yazma etkinliklerinde bilmediği kelimeleri sözlük yardımıyla zenginleştirerek kavrar ve böylece daha düzenli bir yazı ortaya koyar. Scholfield(1999) ve Pousi(2010)'a göre alıcı kullanımı bilinmeyen sözcüğün anlamına bakarak kullanma, girdileri bulabilme, girdilerde uygun olabileni seçebilme, üretici kullanmada dinleme, konuşma, ve okuma gibi etkinliklerde sözcük kısıtlıklarında farkında olarak sözlük kullanmaya ihtiyaç duyabilir.

Tablo 7. Y.D.T.Ö'de Öğretmenin Yönlendirmesine Önem Veririm

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	6,8
Katılmıyorum	14	8,7
Kararsızım	22	13,7
Katılıyorum	56	34,8
Kesinlikle Katılıyorum	58	36,0
Toplam	161	100,0

Tablo 7'ye bakıldığında yazma etkinliklerinde *öğretmenin yönlendirmesine önem veririm* sorusuna katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum diyenlerin oranı %70,8'dir. Bu orana kararsızım diyenlerin yarısını da eklersek, bu soruya %77,6 oranında *yazma etkinliklerinde öğretmenin yönlendirmesine önem veririm* durumu ortaya çıkmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapan öğretici iyi bir rehber ve gözlemci olmak zorundadır. Öğrencilerini iyi tanımalı ve onların dil öğrenme yolundaki beklentilerine cevap verebilir düzeyde olmalıdır. Gerektiğinde tüm öğrencilerini bireysel olarak yönlendirmeli ve öğretilen konunun daha iyi kavranması için her zaman çaba harcamalıdır.

Öğretmenlerin yapısal, işlevsel, etkileşimsel dil kuramları ışığında hareket etmeleri yanında öğrencilerin istekliliği, çevre imkanları, okul idaresinin desteği ve bulunduğu ortamın da katkılarıyla öğrencilere destek verilebilir. Bu sayede *öğrenme, bir bilgi sağlama aracı olarak değil, yapılmakta olan çalışmalarda daha yetkin bir öğrenen hâline gelmenin yolu olarak görülmelidir* (Gattegno, 1972: 89). Kısacası yazma etkinliklerinde öğretmenin yönlendirmeleri önemli görülmektedir.

Tablo 8. Y.D.T.Ö'de Güncel Konularda Yazma Etkinlikleri Yapılmalıdır

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	16	9,9
Katılmıyorum	22	13,7
Kararsızım	25	15,5
Katılıyorum	41	25,5
Kesinlikle Katılıyorum	57	35,4
Toplam	161	100,0

Tablo 8'e göre *güncel konularda yazma etkinlikleri yapılmalı* diyenlerin oranı %60,9'dur. Kararsızların da %50'sini alırsak bu oran %68,6'e çıkmaktadır. Çıkan sonuçtan da anlaşılacağı gibi yazma

etkinliklerinin güncel konulardan alınması dili öğrenen bireyler için ilgi çekicilik ve güncellik sağlanmış olacaktır.

Güncel konularda öğrenciler edindikleri bilgileri yazıya aktararak, yazma etkinliklerinde daha aktif hale gelebilirler. Yazma etkinliklerinde yazı konusu belirlenirken konunun öğrencilerin yaşantılarından alınmasına, soyut olmamasına, güncel konularla ilgili olmasına özen gösterilmelidir. Öğrencilerin zorlanmadan yazı yazacağı konular onların yaşamları ile ilgili konulardır. Öğrenciler duygu, düşünce, tasarı ve hayallerini; izledikleri bir filmi; yaptıkları bir geziyi veya konu sınırlamasına gidilmeden, yaratıcılıklarını da kullanarak kendilerini daha rahat anlatabileceklerdir (Göçer, 2010: 183).

Tablo 9. Yazma Etkinlikleri İletişimin En Önemli Yoludur

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	66	41,0
Katılmıyorum	43	26,7
Kararsızım	25	15,5
Katılıyorum	20	12,4
Kesinlikle Katılıyorum	7	4,3
Toplam	161	100,0

Tablo 9’da *yazma etkinlikleri iletişimin en önemli yoludur* diyenlerin oranı %16,7 çıkmıştır. Yazma etkinlikleri iletişim için en önemli yol değildir diyenlerin oranı ise %67,7’dir. Çıkan bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere yazma, iletişimdeki en önemli yol olarak görülmemiş ve katılımcılar doğal olarak iletişimdeki en önemli yolu konuşma olarak belirtmişlerdir.

Konuşma, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan en önemli araçtır. İnsanlar arasında iletişim çoğunlukla konuşma yoluyla sağlanır. Araştırmalar, insanların hemen hemen %80’lik bölümünün konuşarak iletişim kurduğunu göstermektedir; iletişim kurma zamanımızın ortalama %45’ini dinleyerek, %30’unu konuşarak,

%16'sını okuyarak ve %9'unu ise yazarak geçirdiğimizi ortaya koymaktadır (Nalncı 2000:130). Bununla birlikte yazma etkinliği diğer üç becerinin birikimi ve bir dışa vurumu şeklinde değerlendirilmektedir. Çünkü yazma becerisi bilgi birikimini gerekli kılmaktadır. Bu bilgiler ise dinleyerek, okuyarak ve konuşarak edinilmektedir. Onun için yazma etkinliği en kalıcı etkinliktir.

Tablo 10. Y.D.T.Ö'de Yazma Etkinliklerinde Cümle Kurmada Zorlanırım

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	56	34,8
Katılmıyorum	59	36,6
Kararsızım	23	14,3
Katılıyorum	10	6,2
Kesinlikle Katılıyorum	13	8,1
Toplam	161	100,0

Tablo 10'a bakıldığında *yazma etkinliklerinde cümle kurmada zorlanırım* sorusuna cevap veren öğrencilerden kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum diyenlerin oranı %14,3'tür. Ankete katılan 161 öğrenciden sadece 23'ünün yazma etkinliklerinde zorlandığı görülmektedir. %71,4'lük kısım ise yazma etkinliklerinde cümle kurmada zorlanmadıklarını belirtmişlerdir. Buradan dil öğrenilirken dört temel beceriyi iyi öğrenen öğrenciler, anlama-anlatma yani yazma etkinliklerinde cümle kurmada zorlanmaz sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 11. Y.D.T.Ö'de Yazılarının Beğenilmesi Beni Memnun Eder

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	13	8,1
Katılmıyorum	17	10,6
Kararsızım	9	5,6
Katılıyorum	25	15,5
Kesinlikle Katılıyorum	97	60,2
Toplam	161	100,0

Tablo 11'e göre *yazılarımın beğenilmesi beni memnun eder* sorusuna olumlu yanıt verenlerin toplam oranı %75,7'dir. Öğrencilerin yazma etkinliklerinin öğretmen veya üçüncü şahıslar tarafından beğenilmesi, öğretmenin sınıf içi yazma çalışmalarında aktivitelere yer vermesi öğrenciyi motivasyon yönünden daha başarılı ve etkin kılmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin kendilerine güvenmesi ve dili sahiplenmesi için seviyelerine göre belirlenen konularda yazma etkinlikleri yapılmalıdır. Yapılan bu etkinliklerin sonunda yazılan yazılar sınıf içerisinde okunmalı ve olumlu eleştirilerle öğrenciler motive edilmelidir. Özellikle öğretmenin yazma çalışmalarına yaklaşımı önem arz etmektedir.

Tablo 12. Y.D.T.Ö'de Elektronik Aygıtlarda Yazmak Beni Motive Eder

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	20	12,4
Katılmıyorum	16	9,9
Kararsızım	28	17,4
Katılıyorum	34	21,1
Kesinlikle Katılıyorum	63	39,1
Toplam	161	100,0

Tablo 12'e göre *elektronik aygıtlarda yazmak beni motive eder* sorusuna pozitif cevap verenlerin oranı %60,2 olarak çıkmaktadır. Bu sonuç bize yabancı dil olarak Türkçe öğretimini sadece defter-kitap-sözlük üçgeninden çıkarıp teknolojik gelişmelerle birleştirmemiz gerektiğini de göstermektedir. Özellikle yazma etkinliklerinde Türkçe öğrenen bireyin mesajlaşma programlarıyla pratik yapmasını sağlayacak bir uygulama veya bir oyun geliştirilmelidir.

Elektronik aygıtların kullanılması motivasyon yönünden öğrenmeyi olumlu etkileyebilir. Birey oyun temelli uygulamaları kullanarak sıkıcı bulduğu yazma etkinliklerini eğlenceli hale getirip öğrenme sağlayabilir (Başaran, vd., 2015: 26-27).

Tablo 13. Y.D.T.Ö'de Yazma Etkinlikleri Eleştirel Düşünme Becerimi Geliştirir.

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	15	9,3
Katılmıyorum	22	13,7
Kararsızım	17	10,6
Katılıyorum	49	30,4
Kesinlikle Katılıyorum	58	36,0
Toplam	161	100,0

Tablo 13'e göre yazma etkinlikleri eleştirel düşünme becerimi geliştirir sorusuna olumlu cevap verenlerin oranı %66,4'dır. Bu orana bakıldığında ankete katılanların yarısından fazlası yazma etkinliklerinin eleştirel düşünceye katkı sağladığını belirtmiştir.

Yazma etkinliklerinin dili yaşamak ve etkin bir şekilde uygulamak; duygu, düşünce, bilgiyi keşfetmek; hayal gücünü genişletmek; eleştirel bir bakış açısı kazandırmak; temel gramer ve noktalama kurallarını kullanmak ve geliştirmek gibi amaçları vardır (Temizkan, 2010: 630).

Tablo 14. Y.D.T.Ö'de Yazma Etkinlikleri Türkçe'yi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanmama Yardımcı Olmaktadır.

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	12	7,5
Katılmıyorum	26	16,1
Kararsızım	25	15,5
Katılıyorum	54	33,5
Kesinlikle Katılıyorum	44	27,3
Toplam	161	100,0

Tablo 14'e göre yazma etkinlikleri Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanmama yardımcı olmaktadır diyenlerin oranı %60,8'dir. Bu orandan da anlaşılacağı üzere yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde

yazma etkinlikleri Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerilerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Türkçe dersinde dil becerilerini anlama ve anlatım yani; dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri gelişmiş bir birey Türkçeyi doğru ve güzel etkili kullanma becerisi de gelişmiştir demektir (Hezen, 2009: 63).

Anket sorularından sonuncusu ise öğrencilere yöneltilen açık uçlu sorudan oluşmaktadır. *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma etkinlikleriyle ilgili düşüncelerinizi belirtiniz?* açık uçlu soruya bazı öğrencilerden gelen yorumlar şu şekilde olmuştur: *1 “yazma etkinlikleri ile düşüncelerimi Türkçe olarak kağıda aktarabiliyorum.” *2 “Türkçe bilgimin artmasına katkı sağladığını, gramer olarak geliştiğime ve elektronik aktivitelerle bu dersin daha öğrenilebilir ve zevkli hale geldiğine inanıyorum.” *3 “anlatılan dersten sonra o dersle ilgili yapılan yazma çalışmalarıyla konunun kolaylaştığını ve pekiştğini düşünüyorum.” *4 “düşüncelerimi yazı yazarken daha iyi aktarabiliyorum.” olarak ifade edilmiştir. Yazma etkinlikleri bilginin kalıcı hale geldiği son noktadır. Öğrenilen her kelimeyi her konuyu ispatlama yeridir, denilmektedir.

Sonuç

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bireyin duygularını, düşüncelerini, tasarılarını ve yaşam deneyimlerini; dili ne kadar öğrenip kullanabildiğini yazma becerisinde somut olarak görebiliriz. Yazma becerisi dili öğrenme yolundaki bireyin tek başına yöneteceği bir süreç değildir. Bu süreç içerisinde dil öğreticisi hem kontrol edici hem de yönlendirici olmak zorundadır. Yazma eğitiminin iyi sayılabilmesi yazdırmaktan geçmektedir. Bu beceri çok yazdırarak geliştirilir.

Yazma eğitiminde önemli olarak görülen iki husus vardır. Bunlardan birincisi, dili öğrenecek olan bireye yeterli ön görülebilecek bilgi, birikim ve deneyim konusunda olgunlaştırmak;

ikincisi ise, belli yeterliliğe gelmiş bireyin etkili ve yaratıcı çalışma yaptırmaktan geçmektedir (Göçer, 2010: 183). Yapılan bu çalışma sonucunda da ulaşılan sonuç yazma etkinliklerinin öğrencenin Türkçe bilgisini geliştirdiği ve öğrenciye öğrenim düzeyini artırmada katkı sağladığı yönündedir.

Bireylerin dili etkili bir şekilde kullanabilmesi, insanlar arası ilişkilerde iletişimde bulunabilmesi, yaratıcı olabilmesi, zihinsel yönden gelişebilmesi, duygularını, düşüncelerini, hayallerini ve tasarımlarını aktarabilmesi ve yazabilmesi için yazma ve kompozisyon çalışmalarına ağırlık verilmesi gerekmektedir. Eğitim sürecinde bireylerin bu amaçları gerçekleştirebilmeleri için eğitimciler büyük görevler düşmektedir (Ceran, 2013: 1154). Öğretmenler yazma etkinliklerinde sözcükler öğretilirken sözcüğün sadece metindeki anlamını değil, bütün anlamları üzerinde mümkün olduğu ölçüde durmalıdır. Sözcüğün metin dışındaki anlamları, metindeki anlamıyla ilişkilendirilerek öğretilmelidir (Çetinkaya, 2005: 76). Yapılan bu çalışmada da dil öğrenmede ilk etapta sözlük kullanımına izin verilmelidir sonucu ortaya çıkmaktadır. Sözlük kullanımı öğrenmenin daha da kalıcı olmasını sağlamaktadır. Bunu yaparken de güncel konuları seçmek öğrencinin öğrenim süresini daha da kısaltmaktadır.

Türkçe öğretmenleri öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek amacıyla bilişim teknolojilerini iyi kullanmanın birçok avantajı olduğunu söylemektedir. Bu bakımdan Türkçe öğreticileri özellikle dersin amacına uygun metin bulma, bireyselleştirilmiş öğretim, işbirliğine dayalı öğrenme, dil bilinci oluşturma ve günümüzün gerektirdiği iletişim becerilerini kazanma açısından bilişim teknolojilerini kullanmanın gerekli olduğunu düşünmektedirler. Ancak öğretmenlerin asıl kaygısı özellikle denetlenmesi günümüz teknolojileriyle imkansız olan internette öğrencilerin gelişimini olumsuz etkileyebilecek çok miktarda şiddet, cinsellik, şans oyunları, yasadışı örgüt propagandası içeren sitelerin bulunmasıdır (Başaran vd, 27-28: 2015). İyi bir kontrol mekanizması geliştirilip koruyucu

yazılımlar yüklenerak bunun önüne çok rahat geçilebilir. Bilişim teknolojilerinin sınıf içerisindeki amacı sadece eğitim olmalıdır. Yazma etkinliklerinde de gelişen teknoloji ve ürünler sayesinde etkinliklere yönelik programlar artırılmalıdır. Bu bireyin öğrenme düzeyine açık bir katkı sunmaktadır. Bu çalışma sonucunda da dili öğrenen öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri ve pratik yapabilecekleri yazılımların daha çok kullanılması ve artırılması gerektiği gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak; Bosna Hersekli öğrencilerin yazma etkinliklerini daha çok bilişsel ve duyuşsal düzeyleri açısından önemli buldukları anlaşılmıştır. O halde yazma becerisine yönelik etkinlikler öğrencilerin bilgi ve motivasyon düzeylerini artırmaya yönelik olarak planlanmalı ve uygulanmalıdır. Bir yabancı dil öğreniminde en iyi yol bol bol pratik yapmaktır. Bunun da en yaygın yollarından biri yazma etkinliğidir. Yabancı dil öğreniminde yazılamayan ifade tam olarak öğrenilememiştir, denilmektedir.

Kaynakça

- Akalın, Ş. H. (2005). *Türkçenin Güncel Sorunları*, Web: <http://turkoloji.cu.edu.tr/DIL> 15 Mart 2016'da alınmıştır.
- Aksan, D. (1999). *Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Ankara.
- Başaran, A. Akar ve C. Ulu, M. (2015). İlkokullarda Dil Becerisinin Öğretimi Amacıyla Bilişim Teknolojileri Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırma Dergisi*.
- Ceran, D. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazma Eğitimi Dersine Tutumlarının Değerlendirilmesi, *Turkish Studies International Periodical For Thelanguages Literature And History Of Turkish Or Turkic Volume 8/1 Winter 2013*, P 1151-1169, Ankara Turkey.
- Cornaire, C. - Raymond, P. M. (1999). *La Production Ecrite*, Cle International, Paris
- Çakır, İ. (2010). *Yazma Becerisinin Kazanılması Yabancı Dil Öğretiminde Neden Zordur?*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakmak, C. (2014). *Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihçesine Genel Bir Bakış Denemesi*, Cilt:4, Sayı:21, Temmuz2014.
- Çetinkaya, Z. (2005). Basit Tekrar ve Alıştırmalar Yoluyla Sözcük Öğretimi, *Dil Dergisi 130*, 68 – 85.
- Demirel, Ö. (2010). *Yabancı Dil Öğretimi*, Pagem Yayınları, Ankara
- Gattegno, C. (1972). *Teaching Foreign Languages For English In Schools The Silent Way(2thedition)* New York; Educational Solutions.
- Göçer, A. (2010). *Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.
- Günay, D. (2007). *Metin Bilgisi*, Multilingual, İstanbul.
- Gündüz, S. (2003). *Öykü ve Roman Yazma Sanatı*, Toroslu Yayınları: İstanbul.

- Hezen, E. (2009). *İlköğretim 1-5 Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programı Ve Kılavuzunun Öğelerinin Öğretim Programında Yer Alan Temel Becerileri Geliştirmeye Uygunluğu* Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*, Anı Yayınları, Ankara.
- Scholfield, P. (1999). *Dictionary Use İn Reception*. International Journal Of Lexicography. 12/1,13 – 34.
- Pousi, A. (2010). *Training in Dictionary Use: A Teaching Intervention İn A 9th Efl Classroom İn Finland Grade* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üniversty Of Jyvaskyla).
- Taga, T. ve Ünlü, S. (2013). Yazma Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir İnceleme, *Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/8 Summer 2013*, p. 1285-1299, Ankara-Turkey.
- Temizkan, M. (2010). Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi, *Tübar-XXVII*.
- Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi, *Anadili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38 – 44.
- Ünsal, G. (2008). Yazma Öğretimi, *Dil Dergisi*, Sayı:142.